

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 8 mars 2013

Mål nr

Ö 3334-11

KLAGANDE

TL

Ombud: Advokat PA

MOTPART

JA

Ombud: Advokat NL

SAKEN

Förordnande av bodelningsförrättare

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten för Övre Norrlands beslut 2011-06-20 i mål ÖÄ 922-10

Dok.Id 76767

HÖGSTA DOMSTOLEN
Riddarhustorget 8

Postadress
Box 2066
103 12 Stockholm

Telefon 08-561 666 00
Telefax 08-561 666 86
E-post:
hogsta.domstolen@dom.se
www.hogstadamstolen.se

Expeditionstid
08:45-12:00
13:15-15:00

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Med ändring av hovrättens beslut bifaller Högsta domstolen TLs ansökan om att bodelningsförrättare ska förordnas. Det ankommer på tingsrätten att utse lämplig person för uppdraget.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

TL har yrkat att Högsta domstolen ska förordna bodelningsförrättare.

JA har bestritt yrkandet. För det fall Högsta domstolen skulle förordna bodelningsförrättare har han begärt att det i beslutet särskilt anges att förordnandet endast omfattar tillgångar och skulder som inte tidigare angivits i bodelningsavtalet mellan parterna.

SKÄL

Förordnande av bodelningsförrättare när ett äktenskap har upplösts

1. När ett äktenskap upplöses, ska makarnas egendom fördelas mellan dem genom bodelning. Bodelning behövs dock inte, om makarna har endast enskild egendom och ingen av dem begär att få överta bostad eller bohag från den andra maken. Över bodelningen ska en handling upprättas som skrivs under av dem båda. Om makarna inte kan enas om en bodelning, ska domstolen på ansökan av make förordna någon att vara bodelningsförrättare. (9 kap. 1 och 5 §§ samt 17 kap. 1 § äktenskapsbalken.)
2. Bodelningsförrättaren ska ta ställning till sådana tvistiga frågor mellan makarna som är av betydelse för bodelningen och som inte är föremål för rättegång. Är en make missnöjd med den bodelning som bodelningsförrättaren

har upprättat, får han eller hon klandra den genom att väcka talan vid domstol mot den andra maken. (17 kap. 6 § andra stycket och 8 § andra stycket äktenskapsbalken.)

3. För att en domstol ska bifalla en ansökan om förordnande av bodelningsförrättare förutsätts att makarna är oense om bodelningen (17 kap. 1 § äktenskapsbalken). I regel kan en ansökan i sig tas till intäkt för att makarna inte kan enas. Någon prövning av frågan om bodelningen med anledning av makarnas egendomsförhållanden är behövlig ska inte göras i ärendet; det ankommer på boudredningsmannen att göra detta (se NJA 1997 s. 166). Om en formenlig bodelning som omfattar all makarnas egendom redan har skett, ska dock ansökan avslås eftersom en bodelningsförrättare är bunden av makarnas bodelningsavtal (jfr 17 kap. 6 § andra stycket).

4. Om motparten gör gällande att en av makarna undertecknad handling är en bodelning som till fullo reglerar fördelningen av makarnas egendom, måste domstolen pröva invändningen. Fråga uppkommer då hur denna prövning ska ske.

5. Ett bifall till en ansökan om förordnande av bodelningsförrättare vinner endast rättskraft såvitt avser förordnandet; beslutet får alltså inte någon effekt rörande de tvistefrågor som bodelningsförrättaren har behörighet att behandla. Detta talar för att det i förordnandeärendet inte bör göras en mer ingående prövning när makarna är oense om den redan befintliga bodelningens omfattning (jfr NJA 2008 s. 1053). En ansökan om förordnande av bodelningsförrättare bör därför bifallas om det inte framgår av ordalydelsen och utformningen av bodelningsavtalet att detta omfattar all den egendom i boet som kan vara föremål för fördelning.

Bedömningen i detta fall

6. TL har som skäl för sin ansökan anfört att en bodelningsförrättare behövs eftersom den bodelning som har gjorts mellan henne och JA endast är partiell och alltså inte omfattar all egendom i boet.

7. JA å sin sida har anfört att bodelningshandlingen utgör ett fullständigt och slutligt avtal om bodelning. JA har bl.a. gjort gällande att all egendom beaktades inför underskriften av avtalet, att makarna behöll sina respektive tillgångar och skulder som inte särskilt förtecknades i bodelningsavtalet och att det aldrig var tal om att avtalet skulle utgöra en partiell bodelning.

8. Bodelningshandlingen lyder, såvitt nu är av intresse:

”Bodelningsavtal vid skilsmässa

Vi har gjort en bodelning med utgångspunkt från förhållanden som rådde den dag då ansökan om äktenskapsskillnad lämnades in till tingsrätten i Luleå den 22/7 - 08.

Vardera make har tilldelats egendom enligt bilaga nr 1
Parterna förklarar sig härmed nöjda med bodelningen”

I bilaga nr 1, rubricerad ”Bilaga gällande egendom som bodelas”, anges att viss egendom ska tillhöra respektive make.

9. Det är i ärendet ostridigt att det finns egendom som inte uttryckligen har fördelats i den åberopade bodelningshandlingen. Av rättsfallet NJA 1994 s. 265 följer att för att en formenlig bodelning ska anses föreligga, så är det inte nödvändigt att fördelningen anges i handlingen. Men eftersom det inte redan av bodelningsavtalets ordalydelse eller utformning i övrigt framgår att bodelningen omfattade all egendom som kunde vara föremål för fördelning mellan TL och JA bör ansökan om förordnande av bodelningsförrättare bifallas.

10. Omfattningen av en bodelningsförrättares behörighet anges i 17 kap. 6 § andra stycket äktenskapsbalken. Bestämmelsen innebär att bodelningsförrättaren är bunden av makarnas överenskommelser. Det saknas således skäl att begränsa förordnandet på det sätt JA har begärt.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Ella Nyström, Kerstin Calissendorff (referent), Johnny Herre, Ingemar Persson och Dag Mattsson
Föredragande justitiesekreterare: Anna Sollerborn